

VIJFDE PREDIKATIE,

over

SPREUKEN XII : 26.

De regtveerdige is overtreffelijker als zijnen naasten, maar de weg der godlozen doet ze dwalen.

Liefde noch haat is niet te kennen uit het aangezigt ; wij lezen daarom : Eenderlei wedervaart den regtveerdigen ende den godloozen, Pred. IX : 2.

Weet ge wat de zin is van Salomo's woorden, als hij zegt: Ook liefde, ook haat, en weet de mensche niet uit al hetgene dat voor zijn aangezigt is. Maar eenderlei wedervaart de regtveerdigen ende den godloozen, Pred. IX : 1, 2 ?

Dit is de zin : dat God vromen en onvromen naar het uitwendige evenveel geeft, ja, de vromen wel de meeste kruisen en de goddeloozen wel den meesten voorspoed. Want ik was nijdig op de dwaze; ziende der godloozen vrede, immers heb ik te vergeefs mijn herte gezuiverd ; ende mijne handen in onschuld gewasschen ; Dewijle ik den ganschen dag geplaagd ben; ende mijne bestraffinge is er alle morgens, Ps. LXXIII : 3, 13, 14. Dit zoo zijnde, zoo wil de Heere niet, dat men naar hetgeen in dit leven iemand overkomt zal oordeelen, of hij geliefd of gehaat is bij God. Als men tegenspoed heeft- dan te zeggen: Ik ben geen kind Gods, want dit en dat ontmoet mij! En integendeel,

de godlooze zegent zichzelf en hij beelt zich in, omdat hij weelde en voorspoed heeft, hij zou wel zeggen: de Heere heeft zijn hart op mij gezet! Zoo vellen de vromen, naar die uiterlijke handelingen Gods met hen, een verkeerd oordeel over hun' staat. Het gaat met hen gelijk met Cideon; de engel des Heeren komt daar bij Gideon, en hij zegt: De Heere is met u, gij strijdbare held, Maar Gideon zeide tot hem; Och mijn Heer, zoo de Heere met ons is, waarom is ons dan dit alles we-dervaren? ende waar zijn alle zijne wonderen, die onze vaders ons verteld hebben, Rich. VI: 12, 13. Zoo doen de vromen nog; al wil men hen vertroosten, zij zeggen: mijne ziele weigert vertroost te worden; gij allen zijt 'moeijelijke vertroosters, Job XVI: 2. Zij zouden wel zeggen: zoo God met mij is, zou mij dan dit en dat overkomen? Maar schoon dat vromen en onvromen altijd gereed zijn om naar hun uiterlijken staat over zichzelf te oordeelen, ja, schoon dat de zondaar zich zelfs zegent en zegt: God heeft mij lief; zondaar, de Heere zegt in zijn woord: Maar een zondaar honderd jaar oud zijnde, zal vervloekt worden, Jes. 65: 20. En de vromen al zijn zij nog zoo gedrukt, vele zijn de tegenspoeden des rechtveerdigen; maar uit alle die reddet hem de Heere, Ps. 34: 20. Op elks hoofd staat dit: De regtveerdige is overtreffelijker als zijnen naasten.

Hier hebben wij dan te bezien:

- I. Ten eerste, mensch tegen mensch overgezet.
- II. Ten tweede, de goddelijke uitspraak, dat de regtvaardige voortreffelijker is als zijnen naaste.
- I. Hier hebben wij mensch tegen mensch, een regtvaardige.

Waarom noemt God zijne kinderen in 't woord meer regtvaardigen dan heiligen?

1. **Vooreerst, de genade van rechtvaardigmakinge is hun somtijds klaarder dan de heiligmakinge.**

2. **Ten tweede, zij blijven in de regtvaardigmakinge en op de toegerekende gerechtigheid van den Heere Jezus, al is 't dat de heiligmakinge hier maar ten deele is, omdat de gerechtigheid Christi volkomen is.**

3. **Ten derde, Hij noemt hen meer opregten den heiligen, treurenden, zuchtenden; 't zijn hongrigen en dorstigen.**

Wij moeten nu bezien van hoeveel regtvaardigen in 't woord gewag gemaakt wordt.

1. **Daar zijn regtvaardigen naar den eisch der wet; dat was Adam voor den val, Dit hebbe ik gevonden,' dat God den mensche regt gemaakt heeft, Pxed. VII : 29.**

2. **Ten tweede, daar is een regtvaardige door gehoorzamen en door voldoeninge en dat is alleen de Heere Jezus.**

3. **Ten derde, in 't woord vinden wij regtvaardigen die in hunne oogen rechtvaardig zijn; gelijk wij vinden Luk. 18, daar Jezus sprak tot sommigen, die bij zichzelf vertrouwden-dat zij regtvaardig waren.**

Bezie den jongeling, was die niet regtvaardig in zijne oogen als hij zeide: Alle deze dingen hebbe ik onderhouden van mijner jonkheid aan, Luc. 18 : 21 ; wat ontbreekt mij nog?

4. **Ten vierde, daar zijn regtvaardigen in hun gansche gedrag ; zulken vond men zelfs onder de Heidenen, die rechtvaardig zoeken te leven met hun naaste ;zulken leven naar de wet onberispelijk, gelijk Paulus voor zijne bekeeringe. Dezulken zeggen op hun doodbedde: o God, ik danke U, dat ik niet ben gelijk de andere menschen, roovers,**

onrechtvaardigen, overspelers, ofte ook gelijk deze Tollenaar, Luc. 18:11; gelijk de Pharizeër.

5. Ten vijfde, daar zijn rechtvaardigen door toerekening, zulken die geene gerechtigheid hebben, maar die ze krijgen van een' ander.

6. Ten zesde, daar zijn rechtvaardigen die rechtvaardig en heilig zoeken te leven, niet steunende op hun' uiterlijken wandel.

7. Ten zevende, daar zijn rechtvaardigen en dat zijn zulken eindelijk, ais Gods kinderen sterven zijn zij volkomen geregtvaardigd van de zonden. Vraagt ge nu: welke rechtvaardigen moet ik hier verstaan? 't Zijn zulken die door eene toegerekende geregtigheid rechtvaardig zijn, die rechtvaardig zijn in hun' wandel. 't Zijn zulken, als zij gestorven zijn die dan volkomen geregtvaardigd zijn van de zonde. Dat zijn de rechtvaardigen die hier beoogd worden; het zijn de vromen en de godvruchtigen; deze zijn nu voor treffelijker dan de naaste,

Wie is hier de naaste.

Die vraag deed eens een aan den Heere Jesus; hij komt tot Christus, hij zegt: Ende wie is mijnen naaste? Luc. 10:29. De Heere Jezus beantwoordt hem die vrage door eene gelijkenis. 't Is: alle menschen; want uit eenen bloede heeft God het menschelijk geslacht gemaakt. Maar alle menschen wordt hier niet door den naasten verstaan. Weet ge wie men hier moet verstaan door den naaste, die tegenover den rechtvaardige gesteld wordt? 't Is de godlooze; het zijn de onrechtvaardigen. Maar ge zult zeggen: wat grond hebt ge om dat te besluiten?

1. Vooreerst deze, Deze spreuk is als eene oppositie of tegenstelling; want zijn 't geen verschillende en tegenstrijdige dingen, licht en dui-

ternisse? Zoo is 't hier ook. Deze regtvaardige wordt gesteld tegen den naaste. Men kan geen mensch tegen mensch stellen. Zoo is dan de regtvaardige een vrome, de naaste een godlooze.

2. Ten tweede, wij verstaan door den naaste een' godlooze, omdat Salomo zich in 't vervolg zoo uitdrukt, als hij zegt; maar de weg der godloozen doet ze dwalen. Ziedaar een' regtvaardige tegen den godlooze.

3. Ten derde, door deze naaste verstaan wij een' godlooze om deze reden: wel, ge kunt geen' regtvaardige tegen een' regtvaardige stellen en dan nog zeggen: de regtvaardige is voortreffelijker als een regtvaardige den naaste. Al was de een een kind in de genade en de ander een vader in Christo, beide zijn zij regtvaardigen en diensvolgens beide voortreffelijker.

4. Ten vierde, door den naaste verstaan wij een godlooze; want anders kon de spreuk geene kracht hebben. Wij blijven dan bij het stuk en wij houden dan vast.

Door dezen naaste verstaan wij dan een godlooze.

Daar staat: dat gansch Israël vreesde, als zij hooren 't oordeel Salomons, dat hij velde over die hoeren.

Maar, zondaar, moogt gij over dit oordeel van God niet vreezen, dat hij hier over u velte.

Wij moeten nu eens zien in welke schale deze hier gewogen worden.

Hier moet eene goede weegschale zijn.

1. Ten eerste, waar naar toe zij overslaat? Naar Jezus zijde. Wie dat er gewigtiger is? Deze schale slaat over in wigte aan des vromen zijde.

2. Ten tweede, wat het gewigte is? Daar zijn

verscheidene schalen daar Gods kinderen en de godloozen in gewogen' worden.

1. Ten eerste, daar is de duivel, die weegt beiden, vromen en goddeloozen ; hij legt ze ook wel eens beide in de schalie; dat zien wij Job I, als hij 't aardrijk omwandelde. De Heere zeide tot hem: Hebt gij ook acht geslagen op mijnen knecht Job? Wel, zegt hij, die weegt ligt bij mij, ik heb hem al gewogen, want hij dient U. En geen wonder, want Gij zegent hem. Hij dient U om den broode, wil hij zeggen, maar tast hem eens aan en ziet eens of hij U niet en zal zeggen, 't is te zeggen, lasteren. In die schale verliezen het de vromen, maar de goddeloozen wegen bij hem zwaarder.

Die schale gaat over aan der goddeloozen zijde.

2. Ten tweede, daar is eene schale der goddeloozen ; die wegen de vromen ook wei eens in hun oordeel en achtinge, maar daar verliezen het de vromen al weer ; die schale is al weer ligter. Ende nu, wij achten de hoogmoedige gelukzalig ; ook die godloosheid doen, worden gebouwd ; ook verzoeken zij den Heere, ende ontkomen, Mal. III:15; hunne huizen worden gebouwd, de roede Gods rust op hunne tenten niet, zij hebbèn vrede zonder vreeze, zij zondigen en ontkomen 't ; maar de vromen die zijn 't afschrapsel en 't uitvaagsel der wereld ; zij zijn een schouwspel, zij zijn de ellendigste der menschen. Ziet, zoo worden Gods kinderen gewogen in de achtinge en in 't oordeel van de goddeloozen! Maar daar verliezen 't de vromen ; de goddeloozen wegen daar zwaarder.

3. Ten derde, daar is eene schale ; 't oordeel eener bestredene en verlatene ziele, daar wegen zij zichzelf in, daar zijn zij de ellendigste

menschen ; daar is : **Mijne sterkte is vergaan, Klaagl. 111 : 18 ! Mijne voeten waren bijna uitgeweken ; mijne treden waren bijna uitgeschoten, Ps. LXXIII : 2. Ik ben afgesneden, Klaagl. III : 54 ! Daar verliezen 't de vromen al wederom. Zij hebben bevende handen en harten, zij zijn niet bekwaam om te wegen, zij kunnen niet regt wegen.**

4. Ten vierde, daar is een schale van een gezond oordeel en bezadigde bevattinge van een bedaarde ziele ; daar weegt de regtvaardige gewigtiger ; in die schale zeggen zij : **Want ik houde het daarvoor, dat het lijden dezès tegenwoordigen tijds niet en is te waardeeren tegen de heerlijkheid, die aan ons zal geopenbaard worden, Rom. 8: 18. Zij zetten op der goddeloozen schale: ijdelheid der ijdelheden, het is al ijdelheid, Pred. I : 2. Hij zegt: zij wegen ligter dan niet en ijdelheid ! Hij zegt : wij zien de tijdelijke dingen niet aan, maar de eeuwige. Ende de wereld gaat voorbij, ende hare begeerlijkheid ; maar die den wille Gods doet, blijft in der eeuwigheid, I Joh. 2 : 17. Hier winnen het de vromen.**

5. Ten vijfde, daar is de schale Gods, daar de Heere in weegt beide vromen en goddeloozen ; die is' altijd even net en korrekt ; dat is het oordeel dat God velt over vromen en goddeloozen in zijne weegschale. Hier is 't : **Zegget den regtveerdigen, dat het hem wel gaan zal : dat zij de vrucht harer werken zullen eten. Wee den godloozen, het zal hem kwalijk gaan ; want de vergeldinge zijner handen zal hem geschieden, Jes. 3: 10.**

Zoo zegt Salomo : **de Heere weegt de geesten. Hij weegt de goddeloozen, die zijn als een stofje aan deze weegschale. Immer: zijn de gemeene**

lieden ijdelheid, de groote lieden zijn leugen: in de weegschale opgewogen, zouden zij t' zamen ligter zijn dan de ijdelheid, Ps. 62 : 10. Zoo wegen dan de vromen niet gewigtiger in de schale des duivels, noch in de schale der goddeloozen, noch in de schale van een beroerde ziele ; daar verliezen zij. Maar in de schale Gods en in de schale van eene bezadigde ziele, vromen en goddeloozen, zoo gewogen wordende in de schale van Gods heiligdom, naar wat zijde slaat ze over in gewigte ? Aan der vromen zijde. Geen wonder, want zij zijn de kostelijke kinderen Sions, fijn goud, tarve, daar de naaste maar schuim en onkruid is.

Zij, de regtvaardigen, zijn dan voortreffelijker, dat is te zeggen :

1. Vooreerst, zij zijn geachter en geëerder. Daar staat van Davids helden : zij hadden een' naam boven de anderen Zoo is te zeggen : zij waren geachter en geëerder, aangener.

Zoo zijn deze rechtvaardigen dierbaar in de oogen des Heeren

2. Ten tweede, het beduidt ook : heerlijk, de heerlijken op aarde, de heiligen der hooge plaatsen. Wie is u gelijk, 8 Israël, een volk verlost van den Heere, die een schild is uwer hulpe, het zwaard uwer hoogheid.

3. Ten derde, overtreffelijker, 't is kostelijk, daar is een dure prijs die voor hen betaald is, zij zijn duur gekocht, met een groot rantsoen, door de borgtogt Christi. Want gij zijt dure gekocht, 1 Cor 6 : 20, en niet door goud of zilver, Maar door het dierbaar bloed Christi, als eens onbestraffelijken ende onbevleekten Lams. | Petri 1: 19.

Het was toen in die tijden ook al bekend ; Job

wist het al, gelijk wij vinden, Verlost hem, dat hij in 't verderf niet neder en dale, Ik hebbe verzoeninge gevonden, Job 33 : 24 ; het koste God zijn Zoon, het koste den Zoon Gods zijne heerlijkheid en bloed : Niemand kan dit ontkennen, hij is onderscheiden boven zijn naaste, hunne zalige deelen en heerlijkheden zijn niet te noemen.

Waarin is de regtvaardige onderscheiden en **voortreffelijker** dan zijn naaste ? Toehoorders, **zet u er toe** en onderscheidt dit in drie opzigten.

1. Ten eerste, voor zijn bekeeringe.
2. Ten tweede, na zijn bekeeringe.
3. Ten derde, in zijn dood.

1. Ten eerste dan, hij is voortreffelijker voor zijne bekeeringe, hij is gewichtiger in sommige opzigten, niet van **nature** Hij is ook gevallen in Adam, waigelijk in de zonde voor den Heere ; hij ligt verdoemelijk, hij ligt onder den toorn ; maar hij is gewichtiger voor zijne bekeeringe hierin :

1. Vooreerst, hij is een uitverkoren vat, hij mag een **vloeker**, hoereerder, dronkaard, een moordenaar zijn, en evenwel is hij gewichtiger ; zijn naam is in 't boek des levens, hij is uitverkoren, daar dan de naaste tegenovergesteld zijnde, verworpen is. **Zoo** zegt de **Heere** van Paulus : Want deze is mij een uitverkoren vat, Hand. 9 : 15.

2. Ten tweede, weet ge waarin de **regtvaardige** gewichtiger is als zijn naaste ? Voor zijne bekeeringe hoeveel zonden hij doet en hoe lang hij zondigt en hoe hoog het gaat, al was 't **gelijk** Manasse, die Jeruzalem met bloed vervulde van het eene einde tot het andere, evenwel kan noch zal hij nooit de zonde tegen den Heiligen Geest begaan ; daar de naaste zondigt tot den dood toe.

3. Ten derde, weet ge waarin hij gewichtiger is voor zijne bekeeringe ? Hij leeft, zoo lang of kort hij leeft, totdat hij bekeerd zal worden. Als hij nog in de wieg ligt zoo spreekt er de Heere al zijn zegen over uit, en hij zegt : gij zijt een schaap dat van mijn stal nog niet en is, evenwel, Ik zal u eens toebrengen tot die kudde. Maar van den naaste zegt God integendeel : Uit u en worde geene vrucht meer in der eeuwigheid, Matth. 21: 19.

Zoo hebt ge dan gezien waarin dat de regtvaardigen voortreffelijker en gewigtiger zijn als de naaste voor zijne bekeeringe ; nu moeten wij dan zien hoe hij gewichtiger is, naar zijne bekeeringe, als de naaste.

1. Vooreerst, hij is een levend schepsel ; is een levende hond beter dan een doode leeuw, zooveel te meer is de regtvaardige gewigtiger, hij is beter in woord en werken. Zij kunnen zeggen : ik leve, doch niet meer ik, Gal 2 : 20 ; zij zijn wedergeboren tot eene levende hope ; de naaste is dood door de misdaden ende de zonden, Eph. 2 : 1.

2. Ten tweede, de regtvaardige is ziende ; hij heeft oogen des verstands gekregen. Wel, bedenkt, wat is 't gezigt een schoone schat ; als den blindgeborene de oogen geopend waren, hij riep anders niet dan : Een ding weet ik, dat ik blind was en nu zie, Joh. 9 : 25. En gelijk Bartimeus : hij begeerde niet anders dan dat maar zijne oogen mogten geopend worden ; zij waren eertijds duisternisse, nu licht in den Heere. De naaste integendeel is blind, zijn verstand is verduisterd. 't Is hier gelijk het in Egypte was : in Gozen was het licht, maar in Egypte was het duisternisse drie dagen lang.

3. Ten derde weet ge waarin de vromen ge-

wigtiger zijn als de naaste ? Zij zijn vrij van duivel, wereld, lusten, van de heerschappije der zonden, van de verdoemende kracht van de wet, van den toorn en de eeuwige verdoemenisse. Integendeel, de naaste is dienstbaar, hij is een slaaf.

4. Ten vierde, hierin is hij gewichtiger ; de regtveerdige is rijk, niet naar de wereld. Want gij ziet uwe roeping, broeders, dat gij niet vele wijzen' en zijt na den vleesche, niet vele magtigen, niet vele edelen. Maar het dwaze der wereld heeft God uitverkoren, opdat hij de wijzen beschamen zoude, ende het zwakke der wereld heeft God uitverkoren, opdat hij het sterke zoude beschamen, 1 Cor. 1: 26, 27 ; niet rijk in zichzelf. Zij zijn altijd geen Laodicea's geslacht, maar zij zijn armen van geeste, nogtans rijk in Code, rijk in kennisse, in geloove, in genade, zij kunnen zeggen : ik heb 't al ! Maar de naaste die zijn doodarm. (Rom. 1: 29.)

5. Ten vijfde, de regtvaardige is gewichtiger als de naaste. En geen wonder; zij hebben de naauwe zorge en 't oog en 't opzigt van den Heere over hen en de anderen niet. Hoort wat de psalmist zegt : Want de Heere kent de weg der regtvaardigen, maar de weg der godloozen zal vergaan, Ps. 1: 6.

6. Ten zesde, de rechtvaardigen zijn heilig ; de naaste on heilig.

7. Ten zevende, de regtvaardige is vrij, moedig, onbevreesd en onversaagd ; hij vertrouwt zelfs in den dood ; maar de naaste die is als eene voortgedrevene zee, hij heeft nooit rust, hij leeft in schrikken. De godloozen vlieden, daar geen vervolger en is, hij vliedt voor 't ruischen van een blad. Maar elk regtvaardige is moedig, als een jonge leeuw.

8. Ten achtste, zij hebben betere namen, de regtvaardigen : ammi en xuchame ; de naaste : lo ammi en lo ruchama. (Hos. 1 en 2.)

9. Ten negende, zij zijn beter in gezelschappen, in hunne familie ; dat zijn huizen Gods; in hunne binnenkameren, in gezelschappen ; De lippen des regtvaardigen voeden er velen, Prov. 10 : 21 ; in de kerk, zij zitten met het oog op God, zij zijn daar als de goede tarwe. Maar de naasten ! Zij zitten slaperig, disorderig en zij zitten en ronken .

10. Ten tiende, krijgen de regtvaardigen eens zegen, zij smelten weg van verwondering en liefde : 't is meteen : Ik ben geringer dan alle deze weldadigheden, ende dan alle deze trouwe, Gen. 32 : 10. En zitten zij onder een kruis, zij zijn lijdzaam en onderworpen ; maar de naaste integendeel, krijgen zij een' zegen, zij worden dartzel, en komt er een kruis, zij morren en murmureren

11. Ten elfde, de regtvaardigen hebben andere gronden. De naaste bouwt op een' zandgrond, op eer, op aanzien, op pligten. Maar de regtvaardige op 't woord, die bouwt op Jezus, op dien Rotssteen, op vorige ondervindingen, op 't getuigenis des Ceestes ; 't is : doet mij smaken de zekerheid mijner zaligheid, (Ps 51). Van hen mag men zeggen, gelijk Jacob 'van Ruben zei: Gij zijt de voortreffelijkste in hoogheid, ende de voortreffelijkste in sterkte, Gen. 49 : 3. En van den naaste moet men zeggen : En beeldt u niet in uwe ziele, dat gij zult ontkomen in 't huis des Konings, meer dan alle de andere Joden, Esth. 4 : 13.

12. Ten twaalfde, ziet de regtvaardigen op hun doodbedde. Beiden, de regtvaardige en de naaste, zij gaan den weg der gansche aarde ; maar

evenwel is hier wederom de regtvaardige voortreffelijker en gewigtiger als de naaste, 8 't is zoo aangenaam om te zijn bij het doodbed van de regtvaardigen ! Zij doen zoo eene ronde belijdenisse, gelijk Samuel deed als hij zei : Ziet hier ben ik, betuigt tegens mij voor den Heere, ende voor zijnen gezalften, wiens osse ik genomen hebbe, ende Wiens ezel ik genomen hebbe, ende wien ik verongelijkt hebbe, 1 Sam. 12: 3. Zou zeggen zij ook: wien heb ik verongelijkt of te kort gedaan ? Daar zult ge eens hooren bidden, hunne gronden ophalen waarop zij henen gaan. Daar hoort ge ze eens zeggen : bezwijkt mijn vleesch ende mijn herte, zoo is God de rotssteen mijns herten, ende mijn deel tot in eeuwigheid, Ps. 73 : 26 Is er iemand, die hun ongelijk aangedaan heeft, zij bidden er voor, en zeggen : Vader vergeef het haar, Luc. 23 : 34; zij kirren als een duifje met Hiskia. En is 't zoo ver, dat de adem hen begeeft, 't is Heere Jezu, ontvangt mijnen geest ! Hand. 7 : 59. Maar ziet ge den naaste op 't doodbed, 't is : och, mogt ik nog wat leven ! Daar de regtvaardige zal zeggen : Ja, ik kome haastelijk, ja, komt Heere Jesus, Openb. 22 : 20. Hebbende begeerte om ontbonden te worden, ende met Christo te zijn. Want dat is zeer verre het beste, Phil. 1 : 23. Den regtvaardige, de dood is hem 't einde van alle rampen, het begin van alle geluk. Vrienden en goed bekenden schreijen over 't verlies, maar de woorden blijven in 't harte. Maar de naaste ! De Heere zegt : men zal over hem niet rouwklagen. Maar 't is : zwijg er van; zij waren niet om Gods naam te vermelden ; zij, de regtvaardigen, gaan henen, zij rusten op hunne slaapsteden !

Daar was éens een voornaam godgeleerde in

't koningrijk van Sicilië. Hij had te voren vele struikelende knieën gesterkt en vastgesteld. In zijn ouderdom hij verflaauwde, en daar vervolginge komende daar hij was, vlugt hij en verlaat zijne gemeente. Hij komt in de plaats daar de koningin van Navarre was. Zij, een godvruchtig mensch zijnde en veel liefde hebbende voor de vromen, zoo noodigt zij eenige vromen bij haar te gast, daar zij dezen godgeleerde ook bij verzocht. Zij komen dan bij de koningin. ● t Geheele gezelschap was zeer blijde en vrolijk, malkander bezig houdende met stichtelijke diskoersen ; zij, allen verheugd, hij zit zeer treurig. Zij, dat ziende, zegt tot hem : wat schort u, waarom zit ge zo treurig, leit er u wat op 't harte, hebt ge dan zeer zwaar gezondigd ? Zoo zegt hij : neen, koninginne, door des Heeren genade heb ik nooit zwaar noch ergerlijk gezondigd, als eene zonde die mij zeer op 't harte leit. Nogtans zoo ik vertrouwe en niet en twijfele of de Heere heeft ze mij vergeven. De koningin zei daarop : wel, wat is dat ? Hij antwoordde : Nu ben ik 101 jaar oud en de Heere heeft mij bewaard voor merkelyk tegen Hem te zondigen. Nogtans zoo leit dat ééne op mijn hart, dat ik, die als herder ben gesteld geweest over mijne kudde, dat ik ben gaan vlugten en heb mijne gemeente verlaten en dat ik dat weinige bloed dat ik nog in mijn ligchaam hebbe niet hebbe voor den Heere gegeven ! Zij gaan hem met alle hunne magt vertroosten, hem aanmoedigen. t Is wel dan, zegt hij tegen de koningin, ik wil mijn testament maken ; ik maak u mijne eenige erfgenaam, zegt hij tegen haar. Zij begint te lagchen en zegt : maakt gij mij uw goed ? Wel, ik heb 't niet van nooden. t Is wel, zegt hij, ik stel u dan* tot uitvoersters ;

geef mijne boeken aan dien predikant, en mijne kleêren en goed **aan** dien arme, Zij neemt dat **aan**, **en zegt** : hierover ben ik blijder dan of mijn broeder mij het gansche koningrijk van Navarre geschonken had. Daarop zegt hij : **mij** dunkt dat **God** mij roept. Hij verzoekt **om in eene kamer wat alleen te gaan** : hij neemt zijn afscheid **van haar**, hij gaat **alleen**. De Heere neemt **hem zoo aanstonds op ten hemel**. Zij meende dat hij wat was gaan rusten. **Men kom in de kamer**; daar zagen zij dat hij zacht in **den Heere** was ontslapen.

Ziet, zoo gaan de rechtvaardigen henen en worden ingelaten in het paleis.

Maar ziet ge integendeel de naasten, die **staan aan de deure en kloppen** ; zij worden niet ingelaten .

In de opstandinge zullen zij ook **voortreffelijker** zijn als de naasten, want zij zullen **opgewekt** worden tot heerlijkheid en de anderen tot eeuwige cmaadheid en afgrijzinge. in 't oordeel **daar zullen de regtvaardigen geplaatst worden aan de regterhand, de naasten aan de linkerhand. Daar zal de sententie geveld worden. Zij zullen de vrijspraak ontvangen : Komt gij gezegende mijns Vaders**, beërft dat Koningrijk, 't welk u **bereid** is. van de grondlegginge der wereld, Matth. 25 : 34. En tegen **de** naaste zal gezegd worden : Gaat weg **van Mij, gij vervloekte. in 't eeuwige vuur**, 't welk den duivel en zijne Engelen **bereid is**, vs 41. **Daar** zullen dan de regtvaardigen, volmaakt in **gaven**, volmaakt in daden, zonder vijanden, eeuwig bij God zijn, en de naasten eeuwig **bij den duivel**.

Zondaar, wat oordeelt ge nu over uw' staat ? Ge wilt wel sterven den dood der opregten ? Wilt

ge eens eenige exempelen zien? Ziet Abel en Kain, Henoch en Noach, bij de gansche wereld, Mozes en Pharao. Saul of David, Absalom of Salomon, Johannes de Dooper of Herodes. Ziet of de regtvaardige niet voortreffelijker is als zijn naaste. Het kan niet anders zijn: God legt er zijn' zegen op en zijne heerlijkheid. Zij worden der Goddelijke natuur deelachtig. Hier maakt God onderscheid, Wat kunt ge hebben tegen de onderscheiden bedieninge? Komt, onderscheidt zelven. Hier is geen tusschenzijn. Onder wat rang zijt ge?

1, Ten eerste, zoo gij onder de regtvaardigen zijt, gij zult niet regtvaardig in uwe oogen zijn, maar ge zult vlekken zien in uwe beste daden. Zegt ge met de kerk: Doch wij allen z n als een onreine, ende alle onze geregtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed, Jes. 64 : 6.

2, Ten tweede, ge zult het met schaamte zien, het zal u zwaar wegen.

3. Ten derde, ge zult op uwe knieën liggen en uw' regter om genade bidden.

4. Ten vierde, ge zult zoo getuigen kunnen: Heere opent mijne lippen: zoo zal mijn mond uwen lof verkondigen, Ps. 51 : 17.

5. Ten vijfde, zoekt ge den Heere Jezus aan te kleven.

6. Ten zesde, die geregtvaardigd is, hij zoekt opregt te leven.

7. Ten zevende, ge zult niet tevreden zijn op eene andere weegschale gewogen te worden. Daar zijn er weinigen. Een jongske zoude 't opschrijven. 't Is een raar volk, Zij zijn als een tros druiven. Men mag in onze dagen wel uitroepen: wie zal er overblijven? Behoudt ó Heere, want de goedertierene ontbreekt; want de getrouwen zijn weinig geworden, Ps. 12; 2.

Dat mogen wij ook wel zeggen. Zondaar, gij hebt geenes dings gebrek, gij hebt alles in uw voordeel, en gij scheldt de vromen en spot met hen als er een bekeerd wordt. Ge zoudt wel zeggen, gelijk Saul eens zei tot Jonathan : Gij zonde der verkeerde in wederspanningheid; weet ik het niet dat gij den zone Isai verkoren hebt tot uwe schande, ende tot schande der naaktheid uwes moeders, 1 Sam. 20 : 30. En gelijk Michal zei tot David ; Hoe is heden de Koning van Israël verheerlijkt ? 2 Sam. 6 : 20. Ja, ge zoudt wel beschaamd zijn als gij onder deze regtvaardigen gezien werd, 't Is meteen : Is Saul ook onder de Propheten, 1 Sam 10 : 11. Is er nog ergers een, 't is een bedekt discipel. Hoe weinigen zijn er gelijk Onesimus, die zoo openbaar uitkwam ! Zondaar.

1. Ten eerste, slaat eens op 2 Kon. V, daar staat zeer opmerkelijk op 't eerste vers : Naäman nu, de Krijgsoverste des Konings van Syrië was een groot man voor het aangezichte zijns heeren, ende van hoogen aanzien ; want door hem hadde de Heere den Syriërs verlossinge gegeven ; zoo was deze man een strijdbaar held, doch op 't einde van 't vers lezen wij : doch melaatsch, Zondaar, meent gij dat wij in deze grootheid achten ? Die in koetsen rijden, die rijk zijn in deze wereld, hebt ge anders niet, ge zijt een slecht mensch, gij zijt melaatsch !

Legt dat in uw harte weg, zondaar.

2. Ten tweede, wij bidden u, verandert toch van oordeel,

3. Ten derde, komt, wat draalt ge, het is nog te krijgen hetgeen tot uw behoud dient.

4. Ten vierde, acht, eert en estimeert deze regtvaardigen.

5. Ten vijfde, kermt er over als de Heere ze weghaalt, (Jes. V); gij verliest er het meeste bij, gij verliest hunne gebeden, hunne vermaningen, hunne liefde tot uw behoudt, hun medelijden over uwe ellende, hun goed exempel, dat al menigmaal u zocht te trekken. Ja, zij zijn het steunsel van 't land.

Maar gij, kinderen Gods, nog een woord tot u en daarmee sluit ik.

1. Vooreerst, denkt veel wat ge waart voor uwe bekeeringe, het zal u zoo nederig maken, 't zal u doen medelijden hebben met uwe naasten. Het zal u aanzetten om uw talent aan te leggen. Kreunt u dat niet of gij winst doet, of zouden de goddeloozen uw licht kunnen weg-nemen?

-2. Ten tweede, denkt veel aan den Heere, die u het leven gegeven heeft.

3. Ten derde, zoekt u voor de wereld voortreffelijker te dragen. De wereld wacht het toch van u, schoon zij er meê spotten.

4. Ten vierde bewaar uwe voortreffelijkheden. Kinderen Gods, gij zult eens eeuwig blijde zijn, als uw naaste zal schreeuwen van weedom des harten. Weest dan blijde en bewandelt uw pad, tot dat de Heere toonen zal dat gij voortreffelijker zijt, als gij de kroone der heerlijkheid zult wegdragen! Dat geve ons God om Jezus wille! Amen, ja, amen!

Gepredikt te Middelburg, op Zondagmorgen 12
Maart 1713.

ZESDE PREDIKATIE.

over

JOB VII: 20a.

Hebbe ik gezondigd, wat zal ik U doen, o Menschen-hoeder ?

Wij lezen eene zeer opmerkelijke historie, Hand. 2 : 37, van die drie duizend, als zij onder de bedieninge der genade waren, en dat Petrus tot hen sprak, **zoo** staat er dat zij verslagen werden in hun harte en zeiden : Wat zullen wij doen, mannen broeders, om zalig te worden ? **ô; 't is** wat wonders, als er eene **geheele** kerk **zoo** verslagen wordt, dat hij moet uitroepen: Wat moet ik doen, opdat ik zalig worde ? Hand. 16 : 30. Maar hier nog **groot**er wonder, dat er drie duizend zijn. Als God het werk der genade werkt in 't harte van de uitverkorenen, **zoo** werkt hij **gemeenlijk** verslagenheid. Ziet dat in den verloren zoon ; als God hem in 't harte greep, 8, hij liet zijn hoofd hangen als een **bieze**, hij was der woorden vol, hij zei : Ik zal opstaan **ende** tot mijnen vader gaan, **ende** ik zal tot Hem zeggen, Vader, ik heb gezondigd tegen den Hemel, **ende** voor U ! Luc. 15 : 18. Dat zagen wij in den tollenaar, die met de **Pharizeeërs** naar den tempel ging ; hij bleef als 't ware staan op den dorpel ; hij sloeg op zijne borst, om te **toon**en, dat het

daar zeer benaauwd en beklemd was, en hij zei al zuchtende : o God, zijt mij zondaar genadig! Luc. 18: 13. z 00 eene verslagenheid zagen wij in Paulus, als hij bekeerd werd, (Hand. 9), hij lag drie dagen en nachten op de aarde en hij at of dronk niet Daar heeft wat omgegaan ! Ziet het eens in den stokbewaarder, als hij zich zorge-loos op zijn bed ging leggen. Hij werd zeer onzacht wakker gemaakt, hij werd verslagen in 't harte en hij sprong bij de gevangenen en zei : Lieve heeren, wat moet ik doen opdat ik zalig worde ? Hand. 16 : 30. Hij werd in 't harte gegrepen. Zoo ging het in 't Nieuwe Testament, zoo is 't in 't Oude. Ziet eens een' Ephraïm, na dat hij aan zichzelf bekend werd, heb ik berouw gehad, heb ik op de heupe geklopt, Jer. 31:16. Niet alleen werkt God dat in 't begin, maar ook in den voortgang. Ziet dat in David, hij zei : Ik ben bekommerd van wege mijne zonden, Ps. 38 :19. Niet alleen in den voortgang, maar 't duurt wel somtijds tot het einde. Ziet dat in Hiakia, hoe keerde Hiskia zijn aangezigt om naar den wand ; hij badt tot den Heere. o Heere, ik worde onderdrukt, weest Gij mijn Borge, Jes. 28 :2, 14. Och, 't is zoo benaauwd van binnen, wil hij zeggen. Wat reden is er dat Gods kinderen zoo benaauwd zijn ?

1. Vooreerst, als zij de hoogheid Gods zien, zoo vergaan ze. Ik verga, zei de propheet, want mijne oogen hebben den Koning, den Heere der heirscharen gezien, Jes. 6 : 5, En Abraham ! ô, als hij de hoogheid Gods zag, zei hij : hoewel ik stof ende assche ben, Gen. 18 :17.

2. Ten tweede, weet ge wat hen zoo benaauwt? Hunne zonden. Zij zien dat in hen niets goeds woont. ô, Als de genade Ievendiger wordt, zoo

wordt de zonde levendiger. Daarbij komen dan ook wel ellenden naar het ligchaam. Als zij in dat gezigte ingeleid worden, zoo ontzinkt hun het hart, en zij hebben de gestalte van Job.

Hij had veel ellenden, ja, zelfs de nacht die tot ruste is. Zoo klaagde hij: Dan ontzet Gij mij met droomen, vs. 14. Daarop laat hij zich uit in klagt, zeggende: ik zal spreken in bitterheid mijnes geestes, ik zal klagen in benaauwdheid mijner ziele. Wanneer ik zegge: mijn bedde zal mij vertroosten, mijn leger zal van mijne klagten wegnemen, dan ontzet Gij mij met droomen; ende door gezigten verschrikt Gij mij, vs. 14. En eindelijk, als hij zich zoo in klagten had uitgelaten. zoo staat hij wat stil en de Heere klopte hem, omdat de zonde zoo levendig in hem was. Hij komt tot bedaren, hij valt in, hij zegt: hebbe ik gezondigd, wat zal ik U doen, o Menschenhoeder?

Wij hebben in deze woorden te bezien;

I. Vooreerst, wie Job is, die deze woorden spreekt.

II. Ten tweede, wie hij aanspreekt. 't Is, o Menschenhoeder!

III. Ten derde, zijne tale zelf: Hebbe ik gezondigd, wat zal ik U doen?

I. Wat het eerste aangaat, wie hier spreekt. 't Is Job, een man, bekend bij God; een man, bekend bij de engelen, bekend bij de duivelen; bekend bij al 't volk voor een goed man. Maar 't was ook een man die ellende gezien had; die wel mogt zeggen: of er eene smerte zij, gelijk mijne smerte, Klaagl. 1:12 Dit is genoeg van den spreker.

II. Maar wij moeten ten tweede, ook zien tot wien hij spreekt. Hij zegt: o Menschenhoeder. Daar zijn hoeders van vee, daar zijn ook hoeders

van menschen. Caïn zei : Ben ik mijnes broeders hoeder ? Gen. 4 : 9. Hij wou zeggen : moet ik naar hem zien, moet ik hem verzorgen ? Hier is dan een Menschen-hoeder, die geen mensch is, en nogtans meer dan een mensch.

Wie moeten wij verstaan door den Menschen-hoeder, dien Job aanspreekt ?

1. Vooreerst, sommigen verstaan door dezen Menschen-hoeder den Drieëenigen God, die den mensch behoedt, bewaart, onderhoudt en zalig maakt. De Vader geeft den Zoon, de Zoon stelt zich tot een offer en verzoeninge, de Geest komt in 't harte en bekeert ze. Maar

2. Ten tweede, anderen verstaan door dezen Menschen-hoeder den Vader, met betrekkinge ten eerste op de onderhoudinge ; hij maakt alles levendig en bewaart het door zijne Voorzienigheid. Ten tweede in betrekkinge van een naauw opzigt dat hij op alles heeft ; hij ziet op alles zeer naauw.

3. Ten derde, zij verstaan er door den Vader, met betrekkinge op 't werk der zaligheid ; hij toch begeert den dood des zondaars niet,

4. Ten vierde, anderen verstaan er door den Heere Jezus Christus, die kon zeggen: ik, Ik ben de Heere, ende daar is geen Heiland behalve Mij, Jes. 43 : 11. Ik ben diegene die kon roepen : Wendet u na Mij toe, wordet behouden, alle gij einden der aarde, Jes. 45 : 22. En zomeenen zij die zwaarigheid gevonden te hebben, dat wij lezen, daar de Evangelist zegt : Opdat vervult zoude worden, dat door de Propheten gezegd is, dat hij Nazareus zalgeheeten worden, Matth. 2 : 23. en men vindt nergens dien naam door de propheten genoemd.

Wij antwoorden op deze zwaarigheid.

1. Vooreerst, wij zeggen dat er evenwel pro-

feten zijn, waardoor de zin van dien naam uitgedrukt is. Wij lezen : Want daar zal een **rijksen** voortkomen uit den afgehouden tronk van **Isaï**, ende een **scheute uit zijne** wortelen zal vrucht voortbrengen, **Jes, 11 : 1.** En een Man, wiens naam is **Spruite. Zach. 6 : 12.** **Dat** zijn er **propheten** van. Maar

2. Ten tweede, wij vinden dat het werk van den **Heere Jezus** is zijn volk te behoeden en te behouden. Daar was een wijngaard, Ik de Heere .behoede dien, **Jes, 17 : 3.** **En** Ik zal u behouden, **Jes. 62 : 6.**

3. Ten derde, ja, wij vinden in deze plaats wei, Gij zult zeggen : Job was geen profeet ; **hoe** kon Mattheus dan zeggen : opdat **vervult zoude** worden dat door de propheten gezegd is, **Matth. 3 : 23.** Wel **vergist u** niet, wees **zoo haastig niet. Ja, Job was een** profeet. **En zoo vinden wij dan deze** zwaarigheid weggenomen ; want Nazareth beduidt een bewaarde en Nazarener beduidt een bewaarder. Job was niet vreemd aan dezen Persoon. Elihu sprak er van als een die bij Job wel ter **dege** bekend was.

Ziet, geliefden, wilt ge nu den **Drieëenigen** God, of den **Vader** in den **Zoon**, of den **Zoon nemen**, 't scheelt ons niet.

Wel, waarom noemt **Job hier God een Menschen-hoeder**, waarom niet **Rigter**, of met een **anderen naam** ? Dit heeft zijne zoete reden.

1. Vooreerst, wil hij er door te kennen geven; **wel**, zijt Gij een **Menschenhoeder**, **wel**, ziet dan **op** dezen ellendige, **wel**, komt dit nu met uw **naam overeen** dat ik zoo moet blijven zitten ?

2. Ten tweede, het toont ook zijne hope **die hij** had van zijn herstel ; **wel, zei hij, ik geef het nog niet op** ; **zij t** Gij een **Menschen-hoeder**,

ik ben een ellendige ; Gij zult mij nog helpen !

3. Ten derde, het geeft te kennen dat hij een helder begrip van dezen persoon had. ò ! Hij kende hem wei ter dege, hij kende Jezus wel, hij had dezen naam van God niet aangetast.

Maar hoe kende Job den Heere Jezus zoo ? Hoe kwam hij daaraan ? ò, Daar waren voorname helden in de eerste wereld, Adam, Seth, Enoch, Lamech, Methuzalem, Noach en die leefden lang, zoo dat die dit hunne kinderen konden inscherpen. Ja, zij hielden de openbare godsdienst, doe begon men den naam des Heeren aan te roepen, Gen. IV : 26. Ja, verdierf God de eerste wereld, daar bleef een Noach over, die prediker gerechtigheid. ò, Zij kenden de belofte wel in 't Paradijs gedaan. Ja, daarna maakte God zijn verbond met Noach, die zei al : God breide Japhet uit, ende hij wone in Sems tenten, Gen. 9 : 27. Zoodat zij er kennis van hadden. Daarna ontdekte God 't nog al meer aan een Abraham, als hij zei: dat uit zijne lendenen de Messias zou voortkomen, Of nu Job geleefd heeft voor den tijd van Mozes, wij gelooven het niet. Wij vinden van een Job uit Nephthali's nakomelingen, maar dat deze Job geweest is gelooven wij niet, want Job is in een gansch andere landstreek geboren. Wanneer hij dan geleefd heeft, 't is ons onbekend, 't is ons genoeg dat hij den Messias kende.

2, Ten tweede, hij kende Hem niet alleen uit het onderwijs, maar hij had het geloof, de verzekering van de geestelijke bewerkingen in zijn harte ; zoodat hij zeggen kon : Want ik weet mijn Verlosser leeft, Joh 19 : 25, en al doodde mij de Heere, nogtans zal ik op Hem hoopen ! Ja, hij had ook zijne offeren, Job 1, Wat drukt

hij nu daarmede uit als hij zegt : $\hat{o}$ Menschenhoeder.

1. Vooreerst, misschien de beweginge van zijne liefde en de verkwikkinge die hij voelde als hij dacht en wist dat God een Menschenhoeder was ; het verkwikte zijn benauwd gemoed. Daarom : o Menschenhoeder,

2. Ten **tweede**, hij zegt dat uit verwonderinge, alsof hij zeggen wil : Wat is de mensche, dat Gij hem groot acht ? ende dat Gij uw herte op **hem zet**, Job VII : 17.

3. Ten derde, uit grootachtinge, wien heb ik neffens U in den hemel ! neffens U en lust mij ook niets op der aarde, Ps. 73 : 25.

4. Ten vierde, het drukt uit zijn aanhoudendheid **in worstelen**, o Heere hoort, o Heere vergeeft, o Heere merkt op, ende doet het, en vertrekt het niet ; **om uwzelfs** wille, Dan. 9 : 19.

5. Ten vijfde, het drukt uit zijn lamenteren tn **zoo een** ● desolaten toestand, alsof hij zei ; o Menschen hoeder, och, kon ik U bewegen !

Hoe was hij dan gesteld ? Wel

1, Vooreerst bezaagt ge hem naar 't **ligchaam**, berooft van al zijn goed **van** kinderen, zijne vrouw tot zijn kruis, zijne vrienden tot zijn verdriet, al het volk verachte hem in de poort; de duivel sloeg hem. Bezaagt ge hem.

2. Ten tweede, naar binnen, wel, daar was het deerlijk gesteld ; och 't is van binnen **zoo** benauwd, ik en zie U niet, Gij verbergt het licht van uw **aangezigte**, Gij houdt U als een vreemde ; 't is alsof **Gij mij** niet helpen wilt! Ja, zegt hij, 't gaat **zoo** hoog, uwe handen doen mij smarte aan, hoewel zij mij gemaakt hebben. Gij strijdt tegen mij, ja, Gij verschrikt mij. **Ziet**, in **zoo** een toestand zat hij al een **geruimen** tijd.